

Postavlja se pitanje: *za koga i zbog čega* postoji estetika? Još je Aristotel uvideo problem koji nastaje kada se piše filozofsko delo o bilo kojoj umetnosti, naglašavajući da *Poetiku* ne piše da bi pesnicima dao uputstva kako da stvaraju svoja dela.

Hartman ponavlja ovaj stav, navodeći da se estetika ne piše ni za umetnika, ni za posmatrača lepog – nego za mislioca (filozofa). Umetnost ne bi ni mogla da postane stvar čiste nauke ili filozofije, jer je vrsta stvaralaštva, a *znati* ne može biti izjednačeno sa *stvarati*, pa i Šeling smatra pogrešnim dotadašnje nastojanje estetike da propiše pravila i metode stvaranja, zbog čega i sâm termin *estetika* njega asocira na „recepte za kuvarice“.

Imajući u vidu navedene teze, mora se uzeti u obzir da estetika pre epohe nemačkog idealizma nema jasno utvrđeno problemsko područje - a sâmim tim ni metodološku samostalnost, kao ni garancije da će ih uopšte i steći, pre svega zbog činjenice da će ona o umetnosti uvek govoriti iz jednog medijuma koji je zapravo stran umetnosti.

Budući da zbog toga estetika uvek predstavlja samo *post festum kontemplacije o stvaralaštvu*, pravo pitanje je – nije li estetika, još više nego filozofija uopšte, prava paradigma *Minervine sove*, koja svoj let započinje tek u sumrak? U pitanju je Hegelov stav o filozofiji, koja za stvarnost uvek dolazi *prekasno*, možda još više važi za estetiku – koja o umetnosti može da se izjasni vrlo ograničeno – i u pogledu trenutka, i u pogledu čitaoca kojem se obraća.

Ovi, u značajnoj meri pesimistički, stavovi u pogledu smisla i funkcije estetike svoje uporište imaju na sâmom početku epohe nemačkog idealizma, jer već Kant tvrdi da estetika ne može biti nikakva znanost, jer se shematizam koji joj je primeren nikada ne može u potpunosti poklopiti sa građom koju treba da obuhvati. Čak i Šeling, *otac filozofije umetnosti*, upozorava da estetički zaključci o produktivnom aktu umetnika *lako zapadaju u fantaziranje*. Zbog toga neki autori ističu da se mora imati u vidu da je za estetiku u pogledu umetnosti važno *samo jedno pitanje – šta je umetnost?* – i da ona ne treba da ima ambiciju da postavlja umetnosti pravila, ali ni obavezu da kao nauka zavisi od posebnih formi svog predmeta.

Estetika se ne pojavljuje slučajno baš u Baumgartenovoj filozofiji zbog činjenice da joj je on dao ime – već temelji Lajbnic-Volfove filozofije omogućuju da se po prvi put ispune preduslovi za ozbiljnu filozofsku disciplinu, koja će se baviti čulnom spoznajom, lepotom i umetnošću.